

Voorwoord

De Wet uitfasering pensioen in eigen beheer is dan eindelijk per 1 april 2017 wet geworden. De voorbereiding heeft bijna vier jaar geduurd. Het aantal 'opgeleverde' wetsartikelen is zeer beperkt. Toch kun je er een boek over schrijven. Dat hebben wij gedaan.

Decennialang behoorde pensioen in eigen beheer voor DGA's tot het standaardadvies van accountants en fiscalisten. In de afgelopen jaren is wel duidelijk geworden dat voor veel BV's het pensioen in eigen beheer een fiscaal gedrocht is. Het is dan ook niet meer mogelijk voor DGA's pensioen in eigen beheer op te bouwen (zie kader 1). In deel A gaan we uitgebreid in op de nieuwe wet. In deel B bespreken we hoe de DGA vanaf heden zijn toekomstvoorziening kan opbouwen en op welke wijze de adviseur de DGA daarbij kan helpen met als vertrekpunt financiële planning.

Uit cijfers van het kabinet uit 2009 wordt er in ongeveer 150.000 BV's pensioen opgebouwd. De totale fiscale waarde van deze gezamenlijke pensioenvoorzieningen bedroeg destijds 31 miljard euro. De gemiddelde waarde per BV komt hiermee uit op ruim 200.000 euro. We spreken hier over de fiscale waarde, de commerciële waarde van de pensioenvoorzieningen zal naar verwachting ruim het dubbele bedragen. Veel adviseurs hebben in de afgelopen jaren DGA's geadviseerd de verdere pensioenopbouw in eigen beheer stop te zetten. Hiervoor waren veel goede redenen aan te dragen. Eén van deze redenen was dat het opgebouwde pensioen al zodanig hoog was dat het per pensioeninangsdatum in de hoogste belastingschijf van 52 procent zal worden belast (zie kader 2). Tegenover de voordelen van het beëindigen van pensioen in eigen beheer staan ook mogelijke nadelen of randvoorwaarden waarop de adviseur moet letten. Eén van de zaken waarop gelet moet worden is bijvoorbeeld het vervallen van het nabestaandenpensioen met alle mogelijke gevolgen van dien (zie kader 3).

Geschiedenis tot heden

Toen de regeling 'Pensioen in Eigen Beheer' in 1981 werd ingesteld, was dit een voordelige manier van pensioensparen, omdat de jaarlijks groeiende pensioenspaarpot fiscaal aftrekbaar werd voor de vennoot-

schapsbelasting. Die bedroeg toen 48 procent, maar is inmiddels verlaagd naar maximaal 25 procent en in veel gevallen zelfs 20 procent. De aftrekpost is hiermee in de loop van de jaren minder aantrekkelijk geworden. Ook drukt de pensioenverplichting vaak zo zwaar op de solvabiliteit van de vennootschap dat er geen dividend mag worden uitgekeerd. Hiermee wordt een eventuele verkoop bemoeilijkt en zijn banken terughoudender met het verstrekken van financieringen.

Reden stopzetten pensioen in eigen beheer

- Het opgebouwde pensioen is al dusdanig hoog dat het in de hoogste tariefschijf van box 1 (52 procent) zal worden belast.
- De BV kan de aftrekpost niet (volledig) benutten vanwege slechte winstgevendheid of zelfs verliezen.
- De toenemende complexiteit van de fiscale pensioenregels.
- De problematiek rondom de uitkerings- en vermogenstest (dividendklem).
- Het vermijden van hoge uitvoeringskosten.
- De vrees dat het pensioenkapitaal vroegtijdig in rekening-courant wordt geconsumeerd.
- Kiezen voor alternatieve pensioenopbouw, bijvoorbeeld switchen naar bancaire lijfrente.

Bij het premievrij maken moet op een aantal zaken worden gelet

- Voorkomen moet worden dat wordt afgezien van opgebouwde pensioenaanspraken. Bij het stoppen van verdere opbouw moeten bestaande aanspraken intact blijven, dit geldt ook voor de indexatie.
- Omdat het premievrij maken gevolgen heeft voor het partnerpensioen moet de partner meetekenen. Het premievrij maken van het pensioen kan invloed hebben op de financiële positie van de partner van de DGA mocht deze komen te overlijden. Mogelijk zal er een extra overlijdensrisicoverzekering moeten worden afgesloten.
- Vanuit het oogpunt van kosten voor de DGA is het vervelend dat de opgebouwde aanspraken nog steeds jaarlijks moeten worden gewaardeerd. Ze worden actuariel opgerent. Uitgaande van afwezigheid van voorindexatie zou u als adviseur ervoor kunnen kiezen om voor de zeg komende vijf jaren een vooruitwaardering te verrichten. Na deze periode maakt u wederom een waardering voor vijf jaren op basis van de dan geldende sterftetabellen. Hiermee beperkt u de uitvoeringskosten voor de DGA.

Voorwoord

In dit boek gaan we in deel A allereerst uitgebreid in op de nieuwe wet. In deel B komt aan bod welke rol financiële planning zou moeten spelen bij het oplossen van dit zowel fiscale, juridische als economische vraagstuk 'hoe een gedegen oudedagsvoorziening' op te bouwen. Naar onze mening kan zonder een gedegen financieel plan de juiste keuze over het uitfaseren van pensioen in eigen beheer niet worden gemaakt. U kunt natuurlijk via een Excel-sheet de voor de klant meest 'optimale' optie berekenen en op basis hiervan antwoord geven op de vraag: 'Wat moet ik doen met mijn pensioen in eigen beheer?' De vraag is alleen of u een passend advies kunt geven als u niet de totale situatie van uw klant kent. Hieronder verstaan wij de wensen, doelstellingen van de DGA, zijn huidige en toekomstige inkomsten en uitgaven alsmede bezittingen en schulden. Het zou een gemiste kans zijn als het 'probleem pensioen in eigen beheer' even snel wordt opgelost, zonder naar het totale plaatje van de klant te kijken. Mogelijk heeft de DGA naast de wens om voldoende geld te hebben om zijn huidige uitgavenpatroon na pensioendatum te kunnen voortzetten, nog andere doelstellingen.

In dit boek gaan we er voor de leesbaarheid van uit dat de DGA een man is. Natuurlijk kan de DGA ook een vrouw zijn.

De wet- en regelgeving zoals besproken in deze uitgave is bijgewerkt naar de stand van zaken per 14 april 2017.

Tot slot bedanken wij nogmaals Thimo Rietveld, directeur Private Wealth Support voor zijn bijdrage aan dit boek.

Drs. Masha Bril MFP CPC FFP, Roosendaal

Ramón Wernsen FFP MFP CFP®, Alkmaar

INHOUD

	Voorwoord	V
	DEEL A	
1	Uitfasering pensioen in eigen beheer	3
1.1	Pensioen in eigen beheer	3
1.2	Waarom Wet uitfasering pensioen in eigen beheer?	3
1.3	Kern van het wetsvoorstel	4
2	Acties te nemen vóór 1 juli 2017	7
2.1	Premievrij maken en polis	7
2.2	Gevolgen premievrij maken	7
2.3	Hoe het PEB premievrij maken?	8
2.4	De polis	8
3	Keuzemogelijkheden tot 1 januari 2020	11
3.1	De keuzes	11
4	Premievrij voortzetten	13
4.1	Premievrij voortzetten	13
4.2	Gevolgen premievrij voortzetten bij lang leven	14
4.3	Gevolgen premievrij voortzetten bij overlijden	14
4.4	Gevolgen premievrij voortzetten bij arbeidsongeschiktheid	14
4.5	Gevolgen premievrij voortzetten bij echtscheiding	14
4.6	Voor- en nadelen premievrij voortzetten	15
4.7	Melding richting Belastingdienst	15
4.8	Overige attentiepunten	15

5	Afkoop	17
5.1	Afkoop	17
5.2	Hoe koop je af?	19
5.3	Gevolgen afkoop bij lang leven	21
5.4	Gevolgen afkoop bij overlijden	21
5.5	Gevolgen afkoop bij arbeidsongeschiktheid	21
5.6	Gevolgen afkoop bij echtscheiding	21
5.7	Voor- en nadelen afkopen	21
5.8	Reeds ingegaan pensioen	22
5.9	Melding richting Belastingdienst	22
5.10	Overige attentiepunten	23
6	Omzetten in een oudedagsverplichting	27
6.1	Omzetten in een oudedagsverplichting	27
6.2	Regels bij in leven zijn: AOW-leeftijd nog niet bereikt	27
6.3	Regels bij in leven zijn: AOW-leeftijd is al bereikt	28
6.4	Overlijden	28
6.5	Gevolgen (fictieve) afkoop	29
6.6	Hoe zet je om?	29
6.7	Gevolgen omzetten bij lang leven	29
6.8	Gevolgen omzetten bij overlijden	30
6.9	Gevolgen omzetten bij arbeidsongeschiktheid	30
6.10	Gevolgen omzetten bij echtscheiding	30
6.11	Gevolgen emigratie	30
6.12	Voor- en nadelen omzetten	31
6.13	Melding richting Belastingdienst	31
6.14	Overige attentiepunten	31
7	Omzetten in een lijfrente	33
7.1	Omzetten in een lijfrente	33
7.2	Hoe zet je om?	35
7.3	Gevolgen omzetten bij lang leven	35
7.4	Gevolgen omzetten bij overlijden	35
7.5	Gevolgen omzetten bij arbeidsongeschiktheid	36
7.6	Gevolgen omzetten bij echtscheiding	36
7.7	Voor- en nadelen lijfrente	36
7.8	Melding richting Belastingdienst	36
7.9	Overige attentiepunten	37

Inhoud

8	Overhevelen naar een verzekeraar	39
8.1	Overhevelen naar een verzekeraar	39
8.2	Voor- en nadelen overhevelen	39
8.3	Melding richting Belastingdienst	40
9	De rol van de (ex-)partner	41
9.1	Wie is partner?	41
9.2	Aanspraken van de partner	42
9.3	Compensatie van de partner	42
9.4	Compensatie van de ex-partner	44
9.5	Schenking?	45
10	De rol van de kinderen	47
10.1	Beperkte rol	47
10.2	Wezenpensioen in de uitkerende fase	47
11	De medeaandeelhouder	49
11.1	Geen toestemming, mogelijk wel gevolgen	49
11.2	Voorbeeld	49
11.3	Kinderen als (mede)aandeelhouder	50
11.4	Andere medeaandeelhouder(s)	51
12	Erfrechtelijke aspecten	53
13	Internationale aspecten	55
13.1	Wonen in het buitenland	55
14	Indexatie en novelle	59
14.1	Inleiding	59
14.2	Indexatie	59
14.3	De novelle	62
14.4	Antimisbruikbepaling	63
15	Risico's bij verkeerd of onzorgvuldig handelen	65
15.1	Verschillende risico's bij onjuist handelen	65
15.2	Risico's ten aanzien van de Belastingdienst	65
15.3	Risico's partner	66

15.4	Risico's ten aanzien van de ex-partner	67
15.5	Overige risico's	68
DEEL B		
16	Financiële planning	71
16.1	Financiële planning vertrekpunt voor advies	71
16.2	Definities financiële planning	72
16.3	Financiële planning: waarom en voor wie	80
16.4	Relevantie voor klanten	82
16.5	Kracht van een financieel advies en plan voor de klant	82
16.6	Relevantie financiële planning voor de adviseur	83
16.7	Financiële tevredenheid	86
16.8	Persoonlijk Financieel Overzicht	87
16.8.1	Financiële positie	88
16.8.2	Beschrijven doelstellingen	90
16.8.3	Uitgangspunten en randvoorwaarden	92
16.9	Hoeveel geld is er nodig?	92
16.10	Doelstellingsrisico versus beleggingsrisico	94
16.10.1	Verliesaversie	95
16.10.2	Asset allocatie en doelstellingsrisico	95
16.10.3	Risicoaversie	96
16.10.4	Standaarddeviatie: methode voor het berekenen van risico	97
16.10.5	Lineaire versus niet-lineaire rendementen	97
17	Beleggen in box 3	101
17.1	Oude en nieuwe box 3-heffing	101
17.2	Reduceren belastingheffing box 3	103
17.3	Box 3-schulden	104
17.4	Beleggen in box 3 of box 2	106
17.4.1	Beleggen in de BV	106
17.4.2	Lenen van de BV	107
17.4.3	Hypotheek van de BV	108
17.5	Beleggen	109
17.6	Belang van asset allocatie	109
17.7	Menselijk kapitaal: een belangrijke, maar vergeten asset klasse	114
17.8	Life-cycle-beleggen	116
17.9	Indexbeleggen	117
17.9.1	Verschillen indexfonds en ETF	117
17.9.2	Kosten actief versus passief beleggen	118

Inhoud

17.9.3	Soorten trackers	119
17.9.4	Dividendbeleid	123
17.9.5	Fiscale vestigingsplaats en dividendlek	124
17.9.6	Specialisatie is kostbaar	125
17.9.7	Tracking difference	125
17.9.8	Tracking difference in de praktijk	127
17.9.9	Spread	128
17.9.10	Betere prestaties dan beleggingsfondsen	129
17.9.11	Voor- en nadelen indexing	130
17.9.12	Smart bèta ETF in opkomst	131
17.10	Gevolgen omzetten bij lang leven	132
17.11	Gevolgen omzetten bij overlijden	133
17.11.1	Fictiebepaling artikel 13 SW 1956	135
17.11.2	Partnerverklaring	136
17.12	Gevolgen omzetten bij arbeidsongeschiktheid	137
17.12.1	Arbeidsongeschiktheidsverzekering	137
17.12.2	Regel arbeidsongeschiktheid extern	137
17.12.3	Financiële planning als vertrekpunt	138
17.12.4	Selectie passende arbeidsongeschiktheidsverzekering	138
17.12.5	Premie aftrekbaar	144
17.13	Gevolgen omzetten bij echtscheiding	144
18	Lijfrente	147
18.1	Lijfrente	147
18.1.1	Verschillende regimes	147
18.1.2	Lijfrente bij verzekeraar	148
18.1.3	Lijfrente bij bank of beleggingsonderneming	148
18.1.4	Bancaire lijfrente DGA	149
18.2	Gevolgen lijfrente bij arbeidsongeschiktheid	150
18.3	Gevolgen lijfrente bij echtscheiding	151
18.3.1	Verdeling lijfrenten bij echtscheiding	151
18.3.2	Verrekening lijfrenten bij echtscheiding	152
19	Integrale praktijkcasus	153
	Bijlage 1 Inventarisatie situatie DGA	159
	Over de auteurs	163
	Trefwoordenregister	165

1   Uitfasering pensioen in eigen beheer

1.1   Pensioen in eigen beheer

Is iemand DGA volgens de Pensioenwet? Dan betekent dat onder andere dat de pensioenaanspraken en -rechten van hem niet bij een externe partij zoals een pensioenfonds of verzekeraar ondergebracht moeten worden. Een DGA is volgens de Pensioenwet een persoonlijk houder van aandelen (direct of indirect) welke ten minste een tiende deel van het geplaatste kapitaal van de vennootschap van de werkgever vertegenwoordigen en waaraan stemrecht in de algemene vergadering is verbonden. Overigens mag de DGA zijn pensioen niet bij een premie pensioeninstelling (PPI) of algemeen pensioenfonds (APF) onderbrengen.

Tot drie maanden na de inwerkingtreding van de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer (lees: tot 1 juli 2017) mag de DGA op grond van de Wet op de loonbelasting 1964 zijn pensioen in eigen beheer (PEB) opbouwen én de kosten die verbonden zijn aan de opbouw fiscaal aftrekken. In de meeste gevallen bouwt de DGA zijn pensioen dan op in een BV die hij zelf bezit. In dit boek gaan we hiervan uit. Bouwt hij PEB op? Dan gelden er wel beperkende opbouw mogelijkheden. Voor meer informatie verwijzen wij naar het boek *Pensioen voor de DGA* van Wolters Kluwer.

1.2   Waarom Wet uitfasering pensioen in eigen beheer?

Het kabinet wilde van het PEB af om de volgende redenen:

1. De meeste DGA's hebben een eindloonregeling. De waarderings- en berekeningssystematiek hiervan is in de meeste gevallen ingewikkeld. De Belastingdienst mag de berekeningen vervolgens controleren. Dit leidt zowel bij de DGA als bij de Belastingdienst tot hoge uitvoeringskosten.
2. De fiscale regels in de winstfeer voor waardering van de pensioenverplichting wijken af van de commerciële regels. Zo dient de BV bij PEB een andere rekenrente te gebruiken ten opzichte van bijvoorbeeld verzekeraars. Daarnaast mag er geen leeftijdsterugstelling worden toegepast. De BV mag indexatielasten in de opbouwfase alleen in zeer beperkte situaties ten laste van de winst

1.3 *Memo Financiële Planning – Uitzasering pensioen in eigen beheer*

brenge. Door deze afwijkingen is de dotatie die volgens de fiscale regels kan plaatsvinden lager dan de premie die bijvoorbeeld aan een verzekeraar zou moeten worden betaald. Daardoor is de fiscale waarde van de pensioenverplichting (veel) lager dan de werkelijke waarde van de verplichting. Voor het opstellen van de jaarrekening kunnen kleine rechtspersonen uitgaan van die fiscale grondslagen. Dit heeft tot gevolg dat het eigen vermogen van die rechtspersoon hoger lijkt dan het werkelijk is. Hierdoor kan de DGA denken dat hij meer dividend kan uitkeren dan in werkelijkheid het geval is (dividendklem). Keert de BV vervolgens toch dividend uit, terwijl dat op grond van de commerciële balans niet mag? Dan kan dit ertoe leiden dat het pensioen voor de toepassing van de loonbelasting geacht wordt te zijn afgekocht. In de praktijk betekent dit dat de BV in de meeste gevallen ongeveer twee keer de waarde van de fiscale pensioenvoorziening naar de Belastingdienst moet overmaken. Daarnaast drukt deze 'dividendklem' de solvabiliteit van de vennootschap.

3. Bij echtscheiding kan het zo zijn dat de BV het verevende pensioen tegen de waarde in het economische verkeer moet overdragen aan een verzekeraar, terwijl de reserve is berekend met inachtneming van de fiscale regels. De reserve kan dan niet toereikend zijn. Dit leidt dan tot een hoog liquiditeitsoffer voor de BV.
4. Bij extern eigen beheer (lees: in de meeste gevallen een aparte pensioen-BV) kan het zo zijn dat uitgaven bij de werkmaatschappij gedeeltelijk niet aftrekbaar zijn terwijl de ontvangsten bij het pensioenlichaam (gedeeltelijk) in de winst worden betrokken.
5. Voor de heffing van loonbelasting wordt uitgegaan van de werkelijke waarde van de aanspraak, terwijl voor de vennootschapsbelasting de fiscale waarde uitgangspunt is. Dit kan verwarrend zijn voor belastingplichtigen.

Kortom: PEB is complex. De regering wil van deze complexe regeling af. Een voordeel voor de regering is dat de Belastingdienst minder ambtenaren nodig heeft om onder andere de pensioenberekeningen te controleren. Daarnaast ontvangt zij de komende jaren – zo is de inschatting van de regering – ineens veel belasting.

1.3 Kern van het wetsvoorstel

Vanaf 1 juli 2017 mag geen PEB meer worden opgebouwd. Opgebouwde aanspraken en rechten mogen in de BV ondergebracht blijven. Bouwt de DGA nog PEB op? Dan betekent dit dat DGA en BV civielrechtelijk overeen moeten komen dat verdere opbouw vanaf uiterlijk 1 juli 2017 wordt stopgezet. Anders is er sprake van een onzuivere regeling met als gevolg afkoop. De Wet uitzasering pensioen in eigen

beheer ziet ook toe op NV's en stichtingen voor zover dit een verzekeraar is als bedoeld in art. 19a lid 1 onderdelen d en e Wet LB 1964.

Vanaf 1 juli 2017 is het ook niet meer mogelijk om bij (bijvoorbeeld) een verzekeraar opgebouwde pensioenaanspraken/-kapitalen over te hevelen naar de BV.

Daarnaast moet de DGA vóór 1 januari 2020 een keuze maken wat hij wil doen met het reeds opgebouwd PEB. De DGA krijgt de volgende mogelijkheden:

1. De huidige aanspraken premievrij voortzetten in de BV.
2. De huidige fiscale waarde met korting afkopen.
3. De huidige fiscale waarde omzetten in een oudedagsverplichting (ODV).
4. De bestaande pensioenaanspraken onderbrengen bij bijvoorbeeld een verzekeraar. En al dan niet (daar) verder pensioen opbouwen.

Indien sprake is van één pensioentoezegging, waarbij het pensioen in verschillende BV's is ondergebracht, moet de afkoop (of omzetting in een oudedagsverplichting) in alle vennootschappen tegelijk worden toegepast. Dit is echter anders indien er sprake is van twee of meer afzonderlijke toezeggingen.

2 Acties te nemen vóór 1 juli 2017

2.1 Premievrij maken en polis

De BV mag vanaf 1 juli 2017 geen uitvoerder meer zijn van nieuw op te bouwen PEB. Maar nog wel van tot nu toe opgebouwde pensioenaanspraken/-rechten. Dit betekent dat het PEB vóór 1 juli 2017 premievrij moet zijn gemaakt. Is de pensioenopbouw in eigen beheer dan nog niet stopgezet? Dan moet de BV een bedrag aan de Belastingdienst betalen. De hoogte hiervan is in de meeste gevallen ongeveer twee keer de waarde van de fiscale pensioenvoorziening op de balans.

Heeft de DGA ook pensioenkapitaal in een pensioenpolis bij een verzekeraar opgebouwd? Dan mag vanaf 1 juli 2017 de DGA niet meer besluiten de waarde van die polis naar de BV over te hevelen. Immers, de BV is vanaf die datum geen erkende uitvoerder meer van pensioenen (behoudens reeds opgebouwde aanspraken en rechten in die BV). Als de DGA de waarde van de polis naar de BV wil overhevelen, dan moet hij vóór 1 juli 2017 actie richting de verzekeraar ondernemen (zie paragraaf 2.4).

2.2 Gevolgen premievrij maken

Premievrij maken van PEB heeft onder andere tot gevolg dat:

- de DGA minder ouderdomspensioen ontvangt dan bij voortgezette pensioenopbouw in eigen beheer het geval zou zijn;
- de partner mogelijk geen of minder nabestaandenpensioen ontvangt als de DGA komt te overlijden;
- de partner bij echtscheiding (mogelijk) minder recht heeft op bijzonder nabestaandenpensioen en op ouderdomspensioen;
- de kinderen geen wezenpensioen ontvangen na overlijden van de DGA;
- de DGA geen arbeidsongeschiktheidspensioen ontvangt als hij arbeidsongeschikt wordt.

Premievrij maken heeft dus financiële gevolgen voor zowel de DGA, zijn partner als zijn kinderen. En zowel bij pensionering, bij overlijden, bij arbeidsongeschiktheid als bij echtscheiding.

2.3 Hoe het PEB premievrij maken?

Ongeveer 40 procent van de DGA's heeft eind 2016 zijn pensioen nog niet premievrij gemaakt. Is het PEB nog niet premievrij? Dan is het verstandig om dit alsnog vóór 1 juli 2017 te doen. Daarvoor moeten de volgende acties worden ondernomen:

1. De DGA zal een algemene vergadering moeten organiseren. Hierin dient de AV het besluit te nemen dat het PEB premievrij wordt gemaakt. De secretaris van de AV dient dit in de notulen vast te leggen.
2. Vervolgens dienen DGA en BV de arbeidsovereenkomst aan te passen. Zij dienen hierin te bepalen dat het PEB premievrij wordt voortgezet.
3. Dit moet ook worden vastgelegd in een aanhangsel bij de pensioenbrief.
4. Is een DGA in gemeenschap van goederen gehuwd? Dan dient de partner altijd mee te tekenen. Is de DGA op huwelijkse voorwaarden gehuwd en is de WVPS niet uitgesloten? Ook dan zal de partner mee moeten tekenen. In de overige gevallen is het veiligheidshalve verstandig dat de partner meetekent. Om iedere vorm van discussie te voorkomen is het zeer aan te raden om de handtekening van de partner bij de notaris te legaliseren. Hiermee wordt voorkomen, dat de partner later zegt dat dit haar of zijn handtekening niet was. Daarnaast is het van belang dat het bestuur van de BV ervan overtuigd is dat de partner weet waarvoor hij of zij tekent (zie uitspraak Hof Den Haag 26 juli 2016 inzake zorgplicht pensioenuitvoerder).
5. Is het loon van de DGA – nu zijn pensioen premievrij wordt voortgezet – nog wel gebruikelijk? Dit zal de DGA moeten nagaan. Als het loon niet meer gebruikelijk is, zal de DGA bijvoorbeeld een loonsverhoging moeten krijgen. Ook is het mogelijk dat de pensioenopbouw elders (vaak verzekeraar) wordt voortgezet.
6. De DGA dient te besluiten of hij zijn pensioenkapitaal dat hij als DGA heeft opgebouwd bij een verzekeraar naar de BV wil overhevelen. Daarover meer in paragraaf 2.4.

2.4 De polis

De belangrijkste redenen om de polis verzekeringstechnisch af te kopen en over te hevelen naar de BV zullen veelal zijn:

- De DGA wil zijn pensioen afkopen. De BV heeft echter onvoldoende liquide middelen om de loonbelastingclaim te betalen. Door de waarde van de polis over te hevelen naar de BV krijgt de BV liquide middelen waardoor de DGA het PEB mogelijk wel kan afkopen.
- De DGA wil af van de polis.

Overweegt de DGA de waarde van de polis naar de BV over te dragen? Dan dient hij de volgende acties te ondernemen:

1. De vergadering van aandeelhouders zal moeten besluiten dat de BV een offerte voor waardeoverdracht opvraagt bij de verzekeraar.
2. De BV zal de verzekeraar schriftelijk vragen wat de overdrachtswaarde is van de polis én of de verzekeraar bereid is mee te werken aan de verzekeringstechnische afkoop. Houd er rekening mee dat de verzekeraar gezondheidswaarborgen kan vragen.
3. De BV zal naar aanleiding van de overdrachtswaarde besluiten al dan niet de waarde van de polis over te dragen naar de BV.
4. Besluit de BV tot waardeoverdracht? Dan dient de BV dit te melden aan de verzekeraar. Het betrekken van de partner van de DGA nog vóórdat het overdrachtsverzoek naar de verzekeraar wordt gestuurd is verstandig. Daarnaast is het aanbevelingswaardig dat ook de partner zich laat informeren wat de gevolgen van verzekeringstechnische afkoop van de polis zijn. Daarnaast is het verstandig dat de partner het verzoek tot overdracht medeondertekent. Afhankelijk van de polis ontvangt de partner namelijk geen levenslang nabestaandenpensioen bij overlijden van de DGA. Bij echtscheiding zijn mogelijk haar/zijn aanspraken minder zeker.

De kans dat dit gehele proces voor 1 juli 2017 is afgerond is klein. Staatssecretaris Wiebes heeft dit ingezien. Hij heeft daarom toegezegd dat als het verzoek door de externe verzekeraar binnen drie maanden nadat de wet ingaat (dus vóór 1 juli 2017) is ontvangen, de waarde van de polis alsnog naar de BV kan worden overgedragen. De voorwaarde die hij stelt is dat de afhandeling binnen de gebruikelijke termijnen plaatsvindt.

Let op: als een adviseur de klant in dit proces begeleidt, moet hij of zij beschikken over het Wft-diploma Adviseur Pensioen. Tevens dient het kantoor de bijbehorende vergunning te bezitten.

Let op: als gevolg van overheveling van de polis kan er een deel van de waarde van de polis vrijvallen in de winst van de BV. Dan kan soms wenselijk zijn, maar soms ook niet.

Besluit de DGA de polis niet af te kopen óf is de DGA te laat met het overhevelen van het pensioenkapitaal naar de BV, dan moet de DGA mogelijk met de verzekeraar nadere afspraken maken. Zo bestaat de kans dat de BV/verzekeraar een nieuwe pensioenbrief moet opstellen. Dit is afhankelijk van de soort pensioenverzekering. De kans bestaat dat de verzekeraar tegelijkertijd andere (voor de DGA minder gunstige) voorwaarden stelt.

2.4 *Memo Financiële Planning – Uitfasering pensioen in eigen beheer*

De vraag is of het wel verstandig is om de verzekering af te kopen en de waarde over te dragen naar de BV. Helder is dat de situatie dan overzichtelijker wordt. Maar er zijn ook nadelen:

- Stel, de verzekering kent een gegarandeerde rente van bijvoorbeeld 4 procent met winstdeling. Dan kan het minder aantrekkelijk zijn deze garantie op te geven.
- Vaak heeft de verzekeringnemer bij afkoop van de verzekering geen recht meer op (een deel van de) winstdeling.
- Stel, de verzekeraar keert een bedrag uit bij overlijden van de DGA en het is voor de DGA gezien zijn leeftijd of gezondheidssituatie lastig om nog een nieuwe verzekering af te sluiten. Ook dan is het de vraag of de DGA er goed aan doet de verzekering af te kopen en het geld onder te brengen bij zijn BV.

3 Keuzemogelijkheden tot 1 januari 2020

3.1 De keuzes

Is het PEB (eenmaal) premievrij? Dan krijgt de DGA van de wetgever tot 1 januari 2020 bepaalde keuzes. Onderstaand schema geeft aan welke dat zijn.

Keuze	Subvariant	Wordt behandeld in hoofdstuk
Premievrij voortzetten		4
Afkopen		5
	Sparen/beleggen in box 3	5
	Aflossen lening	5
	Ter beschikking stellen aan de BV	5
	Agio storten	5
Omzetten in een oudedagsverplichting		6
	Uitvoerder BV	6
	Omzetten in een lijfrente	7
Overhevelen naar een verzekeraar		8

Is de DGA overleden en ontvangt de partner partnerpensioen en/of de kinderen wezenpensioen? Dan hebben deze personen dezelfde rechten als een DGA (met uitzondering van premievrij voortzetten).

4 Premievrij voortzetten

4.1 Premievrij voortzetten

Premievrij voortzetten houdt in dat bestaande pensioenaanspraken, voor zover niet op risicobasis verzekerd, in stand blijven. Uit de pensioenbrief valt af te leiden wat de gevolgen zijn van premievrij voortzetten.

Een voordeel is dat bij overlijden van de DGA de partner en de kinderen geen erfbelasting moeten betalen over de nabestaandenpensioenaanspraken (bij de partner vindt wel imputatie plaats op de partnervrijstelling in de Successiewet).

De DGA of adviseur zal moeten uitrekenen of premievrij voortzetten de meest voordelige optie is. Hiervoor zijn inmiddels verschillende rekenhulpen op de markt.

Maar er zijn ook kanttekeningen te plaatsen. Het zou voor de DGA – in het kader van het vraagstuk beleggen BV-privé – voordelig kunnen zijn om dividend uit te keren. Echter, de (gedeeltelijke) dividendklem zal dit verhinderen, omdat er nog altijd pensioen in eigen beheer is.

De BV blijft de verplichting houden een levenslang ouderdoms- en partnerpensioen uit te keren. Dat heeft als gevolg dat het risico aanwezig blijft dat in de uitkeringsfase het eigen vermogen wordt 'opgegeten'. En die kans is ontzettend groot. Dit wordt nog verder vergroot als er sprake is van indexatie van de uitkeringen. Immers, de uitkeringen stijgen in de loop van de tijd.

Bij indexatie is er nog iets aan de hand. De BV mag bij de waardering van de fiscale waarde in de opbouwfase geen rekening houden met de indexatietoezegging. De BV mag de indexatielasten pas nemen in de uitkeringsfase. De vraag is of de (beleggings)opbrengsten dan dusdanig hoog zijn dat de BV deze lasten daadwerkelijk fiscaal in aftrek kan brengen. De kans is groot dat lasten effectief niet aftrekbaar zijn voor de vennootschapsbelasting. De (geïndexeerde) uitkeringen zijn (in beginsel) wel belast in de inkomstenbelasting.

4.2 Gevolgen premievrij voortzetten bij lang leven

Omdat het pensioen premievrij is gemaakt, zal de DGA minder ouderdomspensioen ontvangen dan hij had gedacht. De vraag is of de DGA voldoende inkomen heeft op moment van pensionering om levenslang in zijn levenshoud te voorzien. De DGA of diens adviseur zal dit moeten uitrekenen. Als blijkt dat de DGA een tekort heeft, dan is het verstandig passende maatregelen te nemen (zie hiervoor deel B).

4.3 Gevolgen premievrij voortzetten bij overlijden

In de meeste gevallen is het partnerpensioen bij DGA's op opbouwbasis gefinancierd. Dat houdt in dat als de DGA komt te overlijden de partner recht heeft op partnerpensioen, ook al is het pensioen premievrij gemaakt. De uitkering zal echter lager zijn dan gedacht. Ook hier kan weer de vraag worden gesteld of de partner bij overlijden van de DGA voldoende inkomen heeft om in haar of zijn inkomen te voorzien. Ook dit zal uitgerekend moeten worden.

Het wezenpensioen is in de meeste gevallen verzekerd op risicobasis. Bij premievrij maken betekent dat, dat als de DGA komt te overlijden, de kinderen geen recht hebben op wezenpensioen. Het is verstandig ook die gevolgen voor de kinderen in kaart te brengen.

Het afsluiten van een overlijdensrisicoverzekering is één van de manieren om eventuele tekorten aan te vullen. De vraag is wel of de DGA (nog) een overlijdensrisicoverzekering kan afsluiten gezien zijn leeftijd en gezondheidssituatie.

4.4 Gevolgen premievrij voortzetten bij arbeidsongeschiktheid

Wordt de DGA na premievrij maken arbeidsongeschikt? Dan zal er geen uitkering volgen. De arbeidsongeschiktheidsdekking is vaak op risicobasis toegezegd. Ontvangt de DGA op dit moment al een arbeidsongeschiktheidsuitkering? Dan kan de DGA deze aanspraak ook afkopen of omzetten in een ODV.

4.5 Gevolgen premievrij voortzetten bij echtscheiding

Scheidt de DGA na premievrij maken én is de WVPS van toepassing? Dan blijft de partner recht houden op het tijdens het huwelijk opgebouwde ouderdomspensioen. Tevens houdt zij of hij recht op het bijzonder partnerpensioen. De aanspraken zullen als gevolg van premievrij maken wel lager zijn ten opzichte van de situatie dat het pensioen niet premievrij zou zijn gemaakt.